

Verksamhetsberättelse

Riksförbundet VISIR

År 2021

Antagen på styrelsemötet 2022-03-04

Riksförbundet VISIR, Hälsans Hus, Fjällgatan 23 B, 116 28 Stockholm
Telefon 08-591 282 11, e-post visir@telia.com
www.visominteroker.se, Facebook.com/visominteroker

VISIR

VISIR -Vi Som Inte Röker- är en ideell, politisk och religiös obunden organisation som bildades 1974. VISIR arbetar för ett tobaksfritt samhälle och arbetar genom kunskapsspridning, erfarenhetsutbyte, personlig påverkan och opinionsbildning. VISIR har bedrivit insatser inom följande områden:

- Opinionsbildande insatser via debattartiklar, föreläsningar och sociala medier
- Uppmärksammat Tobaksindustrins miljöpåverkan
- Riktade insatser till grupper som röker mest
- Riktade insatser till barn och unga
- Medverkat till att skapa fler rökfria miljöer
- Ger ut tidningen VISIR Aktuellt 3 nr/år, varav nr 3 är ett dubbelnummer
- Samarbetar med kommuner, regioner, myndigheter och organisationer
- Verkat för Tobacco Endgame – Rökfritt Sverige 2025
- Varit remissinstans

Sammanfattning

Tobaksbruket är vårt enskilt största folkhälsoproblem som går att förebygga. Det tobaksförebyggande arbetet är en förutsättning för jämlik hälsa, minskat tobaksbruk och en utfasning av tobaksrökning till 2025. Arbetet har bedrivits kontinuerligt, långsiktigt och målgruppsinriktat.

Visirs verksamhet baseras på forskning och beprövad erfarenhet. Verksamheten knyter an till Folkhälsomyndighetens uppdrag, Nationella folkhälsopolitikens målområde 11, Tobakskonventionen artiklarna 5.3, 8 och 14, Barnkonventionen och nationella ANDTS-strategin.

VISIR hade vid årsskiftet 595 medlemmar fördelade över landet. Riksförbundet VISIR samverkar med beslutsfattare, myndigheter och organisationer.

Artikel har publicerats i tidningen Alkohol & Narkotika. Annonsen "Säg farväl till fimp & prilla" var införd i SvD bilaga Hjärta- och lunghälsa 2021-12-28 och på Facebook.

VISIR har deltagit i nätverken: Svenska NCD-nätverket (Non- communicable diseases - icke smittsamma sjukdomar), TPLR (Tobaksprevention i Kommuner och Regioner), Tobaksfakta – oberoende tankesmedja, YMT, CAN och Cancerfonden.

VISIR bedriver sedan år 2015 insatser kring Rökfri Ramadan i Stockholm och Göteborg.

Under året har en arbetsgrupp startat för att få fler rökfria kommunala flerfamiljshus.

Rapporten "Tobaksindustrins miljöpåverkan - genomgång av forskningsläget 2020" släpptes 2021 och har uppmärksammats via pressmeddelande och föreläsningar.

Förbundsstyrelsen 2021

Förbundsstyrelsen är en ideellt arbetande styrelse och har under 2021 bestått av:
ordförande Agneta Alderstig Göteborg, vice ordförande Niclas Malmberg Uppsala,
sekreterare Brith-Marie Delander Viken, kassör Eva Hedström Stockholm
Ledamöter; Anna Sibinska Göteborg, Arvid Öhlin Stockholm, Barbro Westerholm Stockholm, Gert
Essle Göteborg, Gudrun Brunegård Vimmerby, Marie-Louise Hänel Sandström Göteborg, Mats
Wiking Trollhättan, Suzanne Bengtsson Stockholm.
Revisorer: Gunnar Ek Göteborg och Ingvar Andersson Kalmar.
Revisorssuppleant: Ulf H Andersson Stockholm
Valberedning: Bo Hellgren Stockholm

Förbundsmöte söndagen den 7 mars 2021

Riksförbundet VISIR hade digitalt förbundsmöte söndagen den 7 mars 2021. Mötet valde Agneta Alderstig till förbundsordförande på ett år. Ett konstituerande möte hölls direkt efter förbundsmötet.

Firmatecknare är Agneta Alderstig och Eva Hedström tillsammans och var och en för sig.

Förbundsstyrelsens möten 2021

Förbundsstyrelsen har under året haft nio protokollförda digitala möten och ett planeringsmöte i september i Stockholm. Arbetsgrupper har haft digitala veckomöten.

Riksförbundets kansli

Riksförbundet har sitt kansli i Hälsans Hus, Fjällgatan 23 B i Stockholm. Åsa Malmberg är arvoderad kanslist med beräkning på cirka åtta timmar per vecka. Arbetet består av allmänna kontorsgöromål och medlemsregister. Övriga arbetsuppgifter fördelas på styrelseledamöter. Kansliets telefon är kopplad till ordförandens telefon.

Medlemsstatistik

År 2020 var medlemsantalet 596 personer. Vid utgången av 2021 hade VISIR totalt 595 medlemmar fördelat på följande kategorier.

- Medlemmar 395 personer
- Familjemedlemmar 95 personer
- Stödmedlemmar 10 personer
- Ständiga medlemmar 77 personer
- Hedersmedlemmar 10 personer
- Ungdomsmedlemmar 8 personer
- Tio organisationer är medlemmar

VISIR har något fler kvinnliga medlemmar. Flest medlemmar i fallande ordning finns i regionerna: Stockholm, Västra Götaland, Skåne, Uppsala och Östergötland. Detta är som tidigare år och i länsstorlek, bara Uppsala och Östergötland är omkastade.

VISIR har en medlem mindre än 2020. Under året har 17 nya medlemmar tillkommit, några har bytt medlemskategori och en del medlemskap har avslutats. Den vanligaste anledningen till avslutande av medlemskap är att medlem avlider.

Finansiering

VISIR finansierades av medlemsavgifter, Folkhälsomyndighetens organisationsbidrag och gåvor.

Åtterrapporering av organisationsbidrag 2020 redovisades till Folkhälsomyndigheten våren 2021 och har godkänts.

Ansökan om organisationsbidrag för tobakspreventiv verksamhet 2022 skickades in hösten 2021 till Folkhälsomyndigheten. Besked om beviljat organisationsbidrag för 2022 lämnas i januari 2022.

Verksamheten 2021

VISIRS strategi har verksamheten formulerats utifrån fyra övergripande verksamhetsmål.

- Främja rökfria miljöer
- Förebygga tobaksbruk och nikotinbruk
- Främja rökstopp i särskilt utsatta grupper
- Tobaksindustrins miljöpåverkan

Främja rökfria miljöer

VISIR arbetar sedan många år för rätten till en rökfri bostad, balkong och loftgång. VISIR har producerat foldern "*Passiv rökning dödar*" som stöd för personer som utsätts för tobaksrök. Foldern kan beställas från kansliet eller laddas ner från hemsidan www.visominteroker.se.

Rökfria flerfamiljshus

Under året har VISIR startat en arbetsgrupp kring rökfria flerfamiljshus som består av fyra personer, varav två är styrelseledamöter och två är visirmedlemmar.

Det är många som hör av sig till VISIR som har problem med rökande grannar och undrar hur de ska bete sig. Ofta har de pratat med grannen och fastighetsägaren utan att något har förändrats. På vår facebookside är det många som uppger att de har problem med grannars rök som kommer in i deras lägenhet.

VISIR har påbörjat en kartläggning av antal rökfria flerfamiljshus i allmännyttan. Hitintills har 243 kommunala bostadsföretag blivit kontaktade av VISIR om rökning antingen via mejl eller telefon.

I nyproducerade hyreshus är det vanligt att hyresgästerna får skriva på ett kontrakt där de förbinder sig att inte röka. Vi har förstått att rökfria lägenheter inte alltid är lösningen utan ibland har det blivit sämre för rökfria grannar. Ingen vill röka i sin lägenhet utan man går ut på balkongen och röker. Det innebär att grannarna inte kan utnyttja sin balkong eller ha balkongdörren öppen. Ännu sämre är det när friskluftsintag är placerade på balkonger eller vid uteplatsen då röken kan komma in i grannars lägenhet.

Rökfri arbetstid

Många av landets kommuner och regioner har infört rökfri/tobaksfri arbetstid. Rökning på skolgårdar har enligt lag varit förbjudet sedan år 1994 men trots detta röks det fortfarande på skolgårdar.

Inom den gemensamma kampanjen ”Lagar för alla barns framtid” arbetar VISIR för en rökfri- eller nikotinfri skoltid för elever och skolpersonal. <https://tobaksfakta.se/kategori/tobaksfritt-sverige/lagstiftning-i-sverige-och-eu/kampanj-lagar-for-alla-barns-framtid/>

Förebygga tobaksbruk och nikotinbruk

Att förebygga tobaks- och nikotinbruk är att påverka attityder och normer samt att minska efterfrågan och tillgängligheten på tobaks- och nikotinprodukter i butiker och på nätet. Användningen av e-cigaretter och vitt snus har ökat. Nya tobaksprodukter marknadsförs som tobaksfria trots att de innehåller höga halter nikotin som framställs av tobaksblad.

Kampanjen Lagar för alla barns framtid

VISIR deltar i kampanjen ”Lagar för alla barns framtid”, som syftar till att uppmärksamma politiker och allmänhet på hur viktigt det är att hjälpa barn att säga nej till ett nikotinberoende. Kampanjmaterial och filmer för Youtube har producerats. VISIR deltar i flera arbetsgrupper i kampanjen och marknadsför kampanjen i tidningen VISIR Aktuellt och på hemsidan.

Fortfarande röker 20 procent av eleverna på gymnasiet och många barn prövar. Det är angeläget att stoppa den utvecklingen och att värna om barns rätt till frihet från beroende. Målet med kampanjen är en utvidgad tobakslagstiftning som skyddar kommande generationer mot tobaksindustrins manipulativa metoder.

<https://tobaksfakta.se/kategori/tobaksfritt-sverige/lagstiftning-i-sverige-och-eu/kampanj-lagar-for-alla-barns-framtid/>

Främja rökstopp i särskilt utsatta grupper

Rökfri Ramadan

Det finns behov av insatser mot rökning, nikotin och tobaksbruk till invandrare och flyktingar. För en bättre hälsa och minskat tobaksbruk bedrivs insatser kring RÖKFRI RAMADAN. Religionen blir som en arbetsmetod när koranen uppmanar ”att vara rädd om sin hälsa”. Insatser mot rökning

under ramadan har pågått i VISIR sedan 2015 i Stockholm och Göteborg. Ett samarbete mellan VISIR, moskéer i Göteborg och Stockholm, Göteborg stad, Stockholms stad. Angered's Närsjukhus och Islamiska förbundet.

Det gångna året präglades av pandemin och moskéerna var stängda. I Stockholm var arbetsgruppen kring Rökfri Ramadan decimerad då flera personer bytt arbete och andra gått i pension. Arbetsgruppen 2021 bestod av tre personer: Imamen från Stockholms moské, en central samordnare från Stockholms stad och en person från VISIR. Möten skede via digitala medier och telefon. Vi producerade ett digitalt Ramadanblad med utbytbara bönetider och på språken arabiska, somaliska och svenska. En översättningsbyrå anlätades för översättning till somaliska. En mening om Coronapandemin lades till ramadanbladet. Tryckeriet redigerade texten och lade in Stockholms bönetider. Bladet spreds digitalt till de sju muslimska riksförbunden och till moskéer i Stockholmsområdet.

I Göteborg genomfördes den 5 februari en poddsändning på ämnet Miljö och tobak på Angered's Närsjukhus. Målgruppen var ungdomar främst bosatta i nordost. Det var ett samarbete mellan ungdomsledare från moskén, Göteborgs stad och VISIR.

Fontänhusen - minskad rökning för personer med psykisk ohälsa

En av de grupper i samhället som röker mest är personer med psykisk ohälsa. Agneta Alderstig har under flera år arbetat för att minska rökningen bland medlemmar på Fontänhuset i Göteborg. Fontänhuset bedriver dagverksamhet för personer med psykisk ohälsa. På grund av pandemin har Fontänhuset varit stängt under pandemin.

Tobaksindustrins miljöpåverkan

Rapporten *"Tobaksindustrins miljöpåverkan – en genomgång av forskningsläget 2018"* presenterades den 23 januari 2019 vid ett riksdagsseminarium. Rapporten har reviderats under 2020 och översatts till engelska. Rapporten publicerades 2021.

Rapporterna kan laddas ner från hemsidan

https://visominteroker.se/wp-content/uploads/2021/01/Rapport_Sammanfattning-tobakens-milj%C3%B6p%C3%A5verkan_2020-12-01.pdf

Föreläsningar kring tobakens miljöpåverkan

Niclas Malmberg vice ordförande i VISIR tilldelades YMT:s LUFT-pris 2021. Motiveringen lød: *"För ett gediget arbete med att belysa tobaksindustrins miljöförstöring. Han har även starkt bidragit till att sprida kunskap inom detta område, till politiker och allmänhet och därmed skapat opinion i frågan"*.

Niclas har under året genomfört flera digitala föreläsningar om tobakens miljöpåverkan bland annat under den digitala politikerveckan i Almedalen i juli och LUFT-konferensen i september.

Nätverk/samarbetspartners

VISIR har varit representerat i olika organisationer, nätverk och styrelser. Detta är väsentligt för att kunna följa med i utvecklingen samt för att få kunskaper och information som kan vara till nytta för verksamheten.

Tobaksfakta - oberoende Tankesmedja

Tobacco Endgame – Rökfritt Sverige 2025 är en verksamhet med potential för Visirs utveckling och det tobakspolitiska arbetet. VISIR verkar för ett måldatum 2025 då rökningen ska ha minskat till under fem procent i befolkningen. VISIR samverkar med Tobaksfakta och deras 17 medlemsorganisationer i nätverksmöten, arbetsgrupper och styrelse.

Sedan 2015 har VISIR drivit den Regionala Tobacco Endgame gruppen i Västra Götaland.

Tobaksprevention i landsting och region – TPLR

Nationella nätverket för Tobaksprevention i regioner (TPLR) tillkom i början av 1990-talet på Folkhälsoinstitutet regi och består av kontaktperson från region, Göteborgs stad samt ordförande i VISIR, YMT och Tobaksfakta. TPLR har ett möte per år och arrangerade LUFT-konferensen 2021.

Svenska NCD-nätverket

VISIR deltar i svenska NCD-nätverket (Non Communicable Diseases = icke smittsamma sjukdomar). Nätverket består av ett 20-tal organisationer som på olika sätt arbetar med levnadsvanor och ohälsa. Agneta Alderstig och Suzanne Bengtsson har deltagit på nätverkets fyra digitala möten. En omstart och utveckling av nätverket har påbörjats 2022.

CAN - Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning

CAN är ett nationellt kompetenscentrum med undersökningar, forskning och kunskapshöjande insatser om alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel. VISIR är sedan 2020 medlem i CAN. Agneta Alderstig invaldes till suppleant i CANs styrelse 2021 och deltog i nätverksträffen i november.

Cancerfonden

VISIR är en av 28 huvudmän i Cancerfonden. Agneta Alderstig ingår i huvudmannagruppen. VISIR har nominerat Marie-Louise Hänel Sandström att ingå i Cancerfondens styrelse 2022.

Yrkesföreningar mot Tobak (YMT)

Yrkesföreningar mot Tobak består av fem yrkesföreningar (lärare, läkare, sjuksköterskor, tandläkare, psykologer). VISIR har samarbete, erfarenhetsutbyte och kontinuerlig kontakt med samtliga yrkesföreningar. YMTs Nyhetsbrev vidarebefordras till styrelseledamöter i VISIR.

Informationskanaler/ sociala medier

VISIRs verksamhet på sociala medier har utvecklats. En orsak är pandemin som sporrat teknikutveckling och förändrat formerna för möten och kommunikation.

Tidningen VISIR Aktuellt

Tidningen VISIR Aktuellt speglar genom reportage och aktuella inlägg förbundets arbete och nya forskningsrön. VISIR Aktuellt utkommer med tre nummer per år varav ett är dubbelnummer. Tidningen trycks i 700 exemplar. Tidningen skickas per post till medlemmar över 20 år. Tidningen sprids digitalt till olika nätverk och kan laddas ner från www.visominteroker.se.

Redaktör och ansvarig utgivare är Arne Stråby. Ansvarig för två korsord med tobaksbudskap är Bo Hellgren. Företaget Myntadesign i Uppsala ansvarar för layout.

Webbsida

VISIR har under pandemin gått igenom webbsidan grundligt och uppdaterar den kontinuerligt. Allmänheten googlar och kommer till VISIRs hemsida och vill ha hjälp med olika faktafrågor eller ungdomar som gör skolarbeten. Det senaste skolarbetet handlade om tobak och samhällsekonomi. Webbsidan www.visominteroker.se

Sociala medier

Under 2021 var det 903 personer som följde facebooksidan. Facebooksidan når ut till ännu fler personer eftersom många delar VISIRs inlägg på sin egen tidslinje. Det är 56 procent kvinnor och 44 procent män som följer sidan. Under 2021 publicerade VISIR 86 inlägg. www.facebook.com/visominteroker

Sociala medieplattformar utvecklas ständigt samt nya tillkommer och VISIR måste hänga med i utvecklingen. Kunskapen i VISIR var otillräcklig, så en person har arvoderats för att kompetensutveckla två personer i VISIR.

Informationsmaterial från Riksförbundet VISIR

VISIR har under året producerat material som kan laddas ner från www.visominteroker.se eller beställas kostnadsfritt från kansliet. Följande material har producerats 2021:

- A5-kortet/affisch "Säg farväl till fimp & prilla".
- Tidningen VISIR Aktuellt 3 nr.
- Rapporten "*Tobaksindustrins miljöpåverkan – en genomgång av forskningsläget 2020*" samt engelsk översättning publicerad 2021.

Tidigare publicerat material kan erhållas kostnadsfritt från kansliet eller laddas ner från hemsida:

- Två Ramadanblad 2020 med olika bönetider och budskap på svenska, arabiska och somaliska
- Informationskort "*Covid-19 pandemin och rökning*" publicerad 2020.

- Foldern *"Första blösset och du kan vara FAST"* samt engelsk översättning, publicerad 2020.
- Häftet *"VISIR-klubben – häftet innehåller en samling idéer, förslag och tankar om ett tobaksfritt Sverige från de ungas perspektiv"* publicerad 2020.
- Foldern *"Passiv rökning dödar"* publicerad 2019.
- Foldern *"Tobakstillverkning dödar - Från tobaksplantan till fimpen på marken. Negativ miljöpåverkan i hela kedjan"* publicerad 2019.

Boken *"Tobakspesten, lungcancerproducenterna och Frihetsförbundet VISIR"* publicerad 2014. Boken finns att köpa på <https://www.adlibris.com/se/bok/tobakspesten-lungcancerproducenterna-och-frihetsforbundet-visir-9789198181708>

Opinionsbildning

Debattartiklar/artiklar

Artikel *"Att lyfta tobaksindustrins miljöpåverkan stoppar nya grupper från att börja röka"* var införd i tidningen Alkohol & Narkotika nr 5/2021.

Debattartikeln *"Civilsamhällesorganisationer - Regeringens satsning på ANDTS-området motsvarar inte behovet"* MÅN, SEP 20, 2021 17:03 CET <https://news.cision.com/se/iogt-nto/r/civilsamhallsorganisationer---regeringens-satsning-pa-andts-området-motsvarar-inte-behovet,c3419705>

VISIR har uppmärksammat ett mycket långtgående samarbete där Håll Sverige Rent samarbetar med fyra tobaksbolag. VISIR skrev ett öppet brev 2021-11-18 till Håll Sverige Rent med kopia till media. *"Öppet brev till Håll Sverige Rent med anledning av deras samarbete med fyra Tobaksbolag"* <https://visominteroker.se/hall-sverige-rent-samarbetar-med-tobaksbranchen>

Resultat: Agneta Alderstig och Niclas Malmberg bjöds in till ett möte i januari 2022 av Johanna Ragnartz VD Håll Sverige Rent och där kommunikationschef Pontus Tengby också deltog.

Remissvar

VISIR har bjudits in och har avgett följande yttrande på remissvar.

"Ett ändamålsenligt skydd för tryck- och yttrandefriheten (SOU 2020:45)". VISIR valde att ha synpunkter på kapitel 12 Grundlagsskyddet på förpackningar, och där med inriktning på tobaksförpackningar. <https://visominteroker.se/wp-content/uploads/2022/02/Remissvar-neutrala-paket.pdf>

"Hårdare regler för nya nikotinprodukter - SOU 2021:22" remissvar 2021-08-30 https://visominteroker.se/wp-content/uploads/2022/02/VISIR_Remissvar-Hardare-regler-f-or-nya-nikotinprodukter_final.pdf

"Hemställan om ändring av avgiftsnivåerna för tobaksvaror och elektroniska cigaretter samt påfyllnadsbehållare enligt förordning (2019:223) om tobak och liknande produkter" https://visominteroker.se/wp-content/uploads/2022/02/VISIR_Remissvar-Hardare-regler-f-or-nya-nikotinprodukter_final.pdf

”ANDTS- strategi 2021-2025 med fokus på tobaks- och nikotinprodukter” synpunkter till Socialdepartementet 2021-06-03 <https://visominteroker.se/wp-content/uploads/2022/03/Till-SOCIALDEPARTEMENTET.pdf>

Visirs kontaktpersoner

Riksförbundet VISIR har följande kontaktpersoner i landet:

VISIR Stockholm/Uppsala/Rimbo: Kontaktperson Yvonne Berling Rimbo.

VISIR Gotland: Kontaktperson Ingegerd Alstermark Visby.

VISIR Göteborg: kontaktperson Gert Essle Göteborg

Förbundsstyrelsens slutord

VISIR har uppfyllt verksamhetens mål. VISIR har bedrivit målgruppsinriktade insatser och genom omvärldsbevakning blivit medveten om vikten av att koppla miljö och cannabis med tobak. VISIR uppmärksammar också att fler ”tobaksfria” produkter innehåller nikotin och att olika smaktillsatser lockar unga att börja röka och snusa.

Verksamheten har även detta år präglats av covid-19 pandemin. Möten och seminarier har genomförts digitalt eller som telefonkonferens.

Förbundsstyrelsen ser allvarliga tendenser i samhället och i omvärlden att drogliberala värderingar ökar, vilket kan leda till att tobaksbruket ersätts med andra droger, som till exempel ”tobaksfria” nikotinprodukter och cannabis. Alarmerande är att ungdomars inställning till droger har blivit allt mer tillåtande. Att reducera det opinionsbildande arbetet mot rökning till att enbart omfatta tobak är begränsande, inte minst som samhällsdebatten i allt mindre omfattning handlar om tobak, samtidigt som debatten kring miljö, tobaksfria produkter, nikotin, vitt snus och smaktillsatser har skjutit fart de senaste åren.

Stockholm den 4 mars 2022

Agneta Alderstig
ordförande

Niclas Malmberg
vice ordförande

Eva Hedström
kassör

Brith-Marie Delander
sekreterare

Anna Sibinska
ledamot

Arvid Öhlin
ledamot

Barbro Westerholm
ledamot

Gert Essle
ledamot

Gudrun Brunegård
ledamot

Marie-Louise Hänel Sandström
ledamot

Mats Wiking
ledamot

Suzanne Bengtsson
ledamot